

Vergaderjaar 2004–2005

23 490

Ontwerpbesluiten Unie-Verdrag

Nr. 355

VERSLAG VAN EEN ALGEMEEN OVERLEG

Vastgesteld 18 januari 2005

De vaste commissie voor Justitie¹ en de vaste commissie voor Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties² hebben op 1 december 2004 overleg gevoerd met minister Donner van Justitie, en minister Verdonk voor Vreemdelingenzaken en Integratie over:

- **de geannoteerde agenda JBZ-Raad d.d. 2 en 3 december 2004 (23 490, nrs 347 en 348).**

¹ Samenstelling:

Leden: Van de Camp (CDA), Klaas de Vries (PvdA), Van Heemst (PvdA), Vos (GroenLinks), Rouvoet (ChristenUnie), Adelmund (PvdA), De Wit (SP), Albayrak (PvdA), Luchtenveld (VVD), Wilders (Groep Wilders), Weekers (VVD), De Pater-van der Meer (CDA), voorzitter, Çörüz (CDA), Verbeet (PvdA), ondervoorzitter, Kant (SP), Wolfsen (PvdA), Azough (GroenLinks), Jan de Vries (CDA), Van Haersma Buma (CDA), Eerdmans (LPF), Van Vroonhoven-Kok (CDA), Van Fessem (CDA), Straub (PvdA), Nawijn (LPF), Griffith (VVD), Van der Laan (D66), Visser (VVD) en Lazrak (Groep Lazrak).
Plv. leden: Jonker (CDA), Dijsselbloem (PvdA), Timmer (PvdA), Halsema (GroenLinks), Van der Staaij (SGP), Kalsbeek (PvdA), Van Velzen (SP), Tjon-A-Ten (PvdA), Van Baalen (VVD), Blok (VVD), Hirsi Ali (VVD), Aasted Madsen-van Stiphout (CDA), Jager (CDA), Van Heteren (PvdA), Vergeer (SP), Arib (PvdA), Karimi (GroenLinks), Buijs (CDA), Sterk (CDA), Varela (LPF), Joldersma (CDA), Ormel (CDA), Van Dijken (PvdA), Van As (LPF), Örgü (VVD), Lambrechts (D66) en Rijpstra (VVD).

² Samenstelling:

Leden: Kalsbeek (PvdA), Van Heemst (PvdA), Noorman-den Uyl (PvdA), voorzitter, Vos (GroenLinks), Cornielje (VVD), Adelmund (PvdA), De Wit (SP), Van Beek (VVD), ondervoorzitter, Van der Staaij (SGP), Luchtenveld (VVD), De Pater-van der Meer (CDA), Kant (SP), Dubbelboer (PvdA), Duyvendak (GroenLinks), Spies (CDA), Eerdmans (LPF), Sterk (CDA), Van der Ham (D66), Haverkamp (CDA), Van Fessem (CDA), Smilde (CDA), Straub (PvdA), Nawijn (LPF), Boelhouwer (PvdA), Wilders (Groep Wilders), Szabó (VVD) en Van Hijum (CDA).

Van dit overleg brengen de commissies bijgaand beknopt verslag uit.

Vragen en opmerkingen uit de commissies

Mevrouw **Jonker** (CDA) heeft waardering voor de wijze waarop tijdens het Nederlands voorzitterschap het thema terrorisme op de agenda wordt gezet. Zij heeft een paar procedurele vragen: worden er per project of voorstel toetsbare criteria opgesteld? Wie is verantwoordelijk voor voldoende kwalitatieve en kwantitatieve voortgang? Bij punt 2H, actieprogramma civiele bescherming, wil zij weten waar de minister zijn voorstel voor verlenging van het programma op baseert.

Bij de eerst ontvangen agenda waren van de veertien A-punten er tien niet openbaar en twee nog niet beschikbaar. Hoe wordt de Kamer verondersteld om op een serieuze manier een bijdrage te leveren? Om vertrouwen te wekken bij de burger is transparantie belangrijk. Wie bepaalt dat stukken niet openbaar zijn?

Zij loopt de agenda puntsgewijs door: wat wordt er bij punt 2a bedoeld met interoperabiliteit van middelen in de context van training en oefening? Wat wordt bij punt 2D bedoeld met Need to Know Basis? Hoe wordt gecontroleerd of dit ook echt gebeurt en bestaan er voorschriften voor de manier waarop dit gebeurt? Bij 2F staat dat de Counter Terrorism Task

Plv. leden: Klaas de Vries (PvdA), Dijsselbloem (PvdA), Fierens (PvdA), Halsema (GroenLinks), Schippers (VVD), Wolfsen (PvdA), Kant (SP), Rijpstra (VVD), Slob (ChristenUnie), Rambocus (CDA), Vergeer (SP), Van Nieuwenhoven (PvdA), Van Gent (GroenLinks), Çörüz (CDA),

Hermans (LPF), Van Haersma Buma (CDA), Koşer Kaya (D66), Bruls (CDA), Van Bochove (CDA), Algra (CDA), Hamer (PvdA), Varela (LPF), Leerdam (PvdA), Hirsi Ali (VVD), Balemans (VVD) en Eski (CDA).

Force wordt heropgericht. Wat is de reden? Het Europol-informatiesysteem is nog steeds niet operationeel, ondanks eerdere toezeggingen. Zij roept de minister op alles in het werk te stellen om het systeem zo spoedig mogelijk te implementeren. Welke rol is hierbij weggelegd voor het EU Joint Situation Center? Bij punt 2G wordt de noodzaak tot betere politiesamenwerking geconstateerd. Nederland is voornemens twee bilaterale verdragen af te sluiten, één met de Benelux-landen en één met Duitsland en Oostenrijk. Hoe staat het hiermee? Bij punt B, betreffende het Europees bewijsverkrijgingsbevel, vraagt zij een nadere toelichting. Bij punt 5 staat dat elke lidstaat een centrale autoriteit aanwijst. Is al duidelijk welke autoriteit dat is in Nederland? Kan door het uitwisselen van gegevens vanuit strafregisters een zaak als Fourniret voorkomen worden? Met betrekking tot punt 6, de bewaarplicht verkeersgegevens, heeft de Kamer een brief ontvangen van internetproviders. Deze maken zich grote zorgen over dit ontwerp-kaderbesluit. De toelichting van het besluit laat vrije interpretatie toe. Zij vraagt de minister de stand van zaken nader toe te lichten. Zij steunt de minister in zijn streven alles in het werk te stellen om zware criminaliteit en terrorisme te bestrijden. Zij is van mening dat bij meerkosten als gevolg van de bewaarplicht er een gedeelde verantwoordelijkheid ligt bij zowel internetproviders als overheid. Bij punt 10 wijst mevrouw Jonker erop dat de Balkan een algemeen erkende bron is van internationaal georganiseerde criminaliteit en dat vrijwel elke lidstaat daarvan last heeft. Hoe gaat de minister dit probleem aanpakken?

Mevrouw **Albayrak** (PvdA) constateert dat de voorbereidende stukken voor de documenten Meerjarenprogramma voor de ruimte van vrijheid, veiligheid en recht en Gemeenschappelijke basisbeginselen inzake het integratiebeleid voor publiek en media zijn geheimgehouden. Deze documenten zijn ook niet toegankelijk via het register van raadsdocumenten. Zij zijn alleen vertrouwelijk aan de Tweede Kamer verzonden. Dit is een afwijking met de gang van zaken in de afgelopen jaren, waarbij voorbereidende documenten in elk geval deels openbaar waren. Ook zijn praktisch alle voorbereidende documenten vertrouwelijk over de Verordening tot vaststelling van een communautaire code betreffende de overschrijding van de grenzen door personen. Deze gang van zaken belemmert de controle door het parlement en ook het openbaar debat. Is er op het punt van de openbaarheid sprake van een beleidswijziging? Zo ja, is deze niet in strijd met de EG-verordening over openbaarheid? Zo nee, hoe verklaart de minister dan de gang van zaken rond de bovengenoemde documenten?

Wat de bewaarplicht betreft vindt zij dat nut en noodzakelijkheid moeten worden aangetoond. In het vorige overleg had de minister het alleen over zakelijke gegevens die providers zouden moeten bewaren, maar nu is er een document waarin de Franse regering verzoekt om een uitbreiding naar meer gegevens, namelijk alle gegevens die providers in verband met de dienstverlening voorhanden hebben. De minister zegt in datzelfde document dat hij met die ruime uitleg kan werken mits artikel 2 van het oorspronkelijke voorstel wordt gehandhaafd. Dat voorstel is van april jongstleden, en de Kamer heeft de recentere documenten niet gezien. Het is een groot schimmenspel. Zij vraagt concreet welke gegevens mogen worden opgeslagen; gaat het om de inhoud van berichten of alleen om verkeersgegevens? Voor hoe lang? Van welke personen mogen de gegevens worden opgevraagd? Als dat van iedereen is, dan gaat het om achtereenhalfduizend cd's per dag die een gemiddelde provider per dag moet opslaan. Wie betaalt de kosten? De providers zullen de kosten verhalen op hun klanten. Wat wordt er dwingend Europees geregeld en wat wordt overgelaten aan de lidstaten? Leidt een en ander niet tot schijnveiligheid? Zij vreest dat de echte boeven op zoek zullen gaan naar andere wegen, zoals het internetbellen waarbij aftappen niet mogelijk is. Zij

verzoekt de minister het antwoord op haar vragen op papier te zetten en daarnaast aan te geven welke ontwikkeling er gaande is en waar de grens ligt. Is de minister bereid ook in Europa een onderzoek te doen naar het nut van deze bewaarplicht? Zij vraagt de minister om namens Nederland tijdens de komende JBZ-Raad het signaal af te geven dat dit wellicht een richting is die Nederland niet voor zijn rekening wil nemen. Er is op zijn minst nader onderzoek nodig en tot die tijd moet de discussie over verbreding niet worden gevoerd.

Het Europees bewijsverkrijgingsbevel: op dit moment kan de aangezochte staat een verzoek niet weigeren met het beroep op schending van de grondwet en fundamentele rechtsbeginselen, artikel 6 van het EU-verdrag. Zij zou graag zien dat deze bepaling ook in het kaderbesluit Europees bewijsverkrijgingsbevel komt. Deelt de minister deze mening? De dubbele strafbaarheid zoals die staat opgeschreven in het Europese arrestatiebevel zou hier ook moeten gelden om te voorkomen dat bijvoorbeeld abortusklinieken in Nederland informatie moeten afstaan op basis waarvan iemand in een ander land kan worden veroordeeld.

De stempel bij in- en uitreizen: eerder heeft de minister gezegd dat de vreemdeling moet kunnen bewijzen dat het ontbreken van een stempel in zijn paspoort voor de inreis buiten zijn schuld is gebeurd. Hoe kan een vreemdeling dat aantonen als de autoriteiten geen stempel in het paspoort hebben geplaatst? Wat zijn daar de consequenties van? Komt de vreemdeling op een zwarte lijst? Kan hij in beroep gaan?

Mevrouw **Vos** (GroenLinks) haalt de commissie-Meijer aan die stelt dat de mogelijkheden van het openbaar debat over en controle op de besluitvorming in de JBZ-Raad ernstig wordt belemmerd door alle stukken vertrouwelijk te houden. Het is niet iets om trots op te zijn dat zich dit onder het Nederlands voorzitterschap voordoet. Zij vraagt hierop een toelichting. Hoewel eerder besproken is het haar niet duidelijk waarom er geen uitbreiding van de bevoegdheden van het Hof van Justitie zal plaatsvinden als het Europees Parlement medebeslissingsrecht op immigratie en asiel krijgt.

Wat het stempel bij in- en uitreizen betreft, sluit zij zich aan bij de woorden van mevrouw Albayrak. Zij kan zich voorstellen dat vreemdelingen die hier asiel hebben aangevraagd en terug moeten naar het land van herkomst, in dat land van herkomst lastige vragen kunnen krijgen en het zou zelfs tot vervolging van de vreemdeling kunnen leiden. Hoe schat het kabinet deze risico's in?

Bewaarplicht verkeersgegevens: honderdzeventien Nederlandse internetaanbieders hebben een open brief ondertekend tegen het Europese plan Algemene bewaarplicht verkeersgegevens. Providers vinden dat het plan de innovatie belemmert, de privacy schendt en onbegrensde kosten met zich meebrengt. Ook schrijven zij dat niet lijkt te zijn nagedacht over de technische uitvoerbaarheid. Er bestaan grote twijfels of het plan in overeenstemming is met het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens. De noodzaak en proportionaliteit zijn niet aangetoond. Het plan is strijdig met artikel 8 van dit verdrag. De haalbaarheid en de financiële gevolgen zijn onvoldoende onderzocht. In Engeland is een vrijwillige gedragscode, maar de meeste providers doen er niet aan mee omdat zij vinden dat de privacy van de klant wordt geschaad. Bovendien zijn in Engeland de bewaartermijnen veel korter dan nu wordt voorgesteld. De Information Commissioner is tegen de gedragscode omdat elke onderbouwing van proportionaliteit ontbreekt. De fractie van GroenLinks vindt dat een nieuw onderzoek nodig is naar de noodzakelijkheid, proportionaliteit en haalbaarheid. Ook wil zij duidelijkheid over wat er de komende JBZ-Raad precies wordt besproken. Zij heeft begrepen dat op 13 en 27 november jongstleden stukken vanuit het voorzitterschap aan de Raad zijn gestuurd over de bewaarplicht verkeersgegevens. Zij vraagt of de Kamer inzicht in die stukken kan krijgen.

Over biometrische gegevens in paspoorten gaat het verhaal dat de Raad heeft gedreigd geen vaart te maken met de toekenning van medebeslissingsrecht op immigratie en asiel als het Europees Parlement niet heel snel komt met het advies over biometrische gegevens in paspoorten. Zij vraagt een toelichting van de minister.
Met betrekking tot de uitwisseling van informatie met Europol en Eurojust vraagt zij de minister of voortaan voor elke winkeldiefstal de gegevens met iedereen in Europa worden uitgewisseld.

Mevrouw **Van der Laan** (D66) sluit zich aan bij de vragen over de bewaarplicht en bij het verzoek van mevrouw Albayrak aan de regering om de antwoorden op papier te zetten. Zij denkt dat het plan een enorme kostenpost creëert voor een sector die zeer belangrijk is voor innovatie van de economie. Daarom moeten alle aspecten zorgvuldig worden afgewogen. Ook zij waarschuwt voor schijnveiligheid. Bovendien is er geen capaciteit om alle e-mails van mensen te gaan doorlopen.

Biometrische kenmerken in het nieuwe paspoort: het commissievoorstel sprak over een verplichte gezichtsopname met optioneel de mogelijkheid om een vingerafdruk erbij te zetten. Nu is opeens in de Raad besloten dat ook de vingerafdruk verplicht wordt gesteld. Dat kan, maar het is wel gebruikelijk dat het Europees Parlement daarin wordt gehoord, evenals het nationale parlement. Mevrouw Van der Laan vraagt de minister wat de reden is van de wijziging en wat de kosten ervan zijn. Komt het voorstel vanuit het voorzitterschap of vanuit andere lidstaten? Waarom moet het Europees Parlement nu opeens op zeer korte termijn hiermee instemmen? Net zoals mevrouw Vos heeft ook zij vernomen dat het parlement wordt gechanteerd. Zij vraagt een toelichting. Wordt in andere lidstaten ook op deze manier de democratie buiten spel gezet?

Haags Programma: waarom zijn in het Haags Programma geen concrete maatregelen geformuleerd om racisme en vreemdelingenhaat te bestrijden? Is dat soms niet meer nodig? Waarom heeft het ontwerp-kaderbesluit sinds 2003 niet meer op de agenda gestaan? Zij zou graag zien dat Nederland dit belangrijke onderdeel op de agenda zet.

In het kader van het solidariteitsprogramma betreffende de gevolgen van terroristische dreigingen en aanvallen, agendapunt 2a, hoeft de inventarisatie van de grensoverschrijdende vitale infrastructuur pas in het najaar van 2005 te zijn afgerond. Heeft die inventarisatie soms geen prioriteit?

Mevrouw **Griffith** (VVD) vraagt of de Europese inspanningen met betrekking tot terrorismebestrijding al tot concrete resultaten hebben geleid. Zijn er netwerken in beeld gebracht dan wel opgerold? Wellicht kan de minister deze informatie geven in de Commissie voor de Inlichtingen- en Veiligheidsdiensten. Ook zou zij graag het strategiedocument ontvangen waarin is aangegeven wat de kwetsbare punten van alle lidstaten zijn met betrekking tot terrorismebestrijding, dit om na te gaan of de maatregelen die Nederland neemt effectief en afdoende zijn.

Het Europees bewijsverkrijgingsbevel wordt in het leven geroepen om bepaalde gegevens te gebruiken in het strafprocesrecht. Kan de minister aangeven wat deze toenemende druk voor het Nederlands opsporingsapparaat betekent? Waarom moet er een aparte mensenechtenclausule worden opgenomen? Is het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens niet afdoende? Wat is het Nederlands standpunt in de discussie over welke Nederlandse autoriteit bevoegd zal zijn om het betreffende verzoek te doen?

Mevrouw Griffith sluit zich aan bij de kritische opmerkingen over het bewaren van gegevens. Hoe zit het met de extra kosten voor de providers? Zij is van mening dat de kosten evenredig moeten zijn, en anders sluit zij niet uit dat de overheid een deel voor zijn rekening moet nemen. Kan de minister die kosten, los van het KPMG-onderzoek, in kaart brengen? Nu al bestaat er een bewaarplicht. Op welke wijze worden die

kosten gedeeld? Met wie heeft de minister in het voortraject overlegd? De VVD-fractie is voorstander van een ruimere bewaarplicht als dat ertoe leidt dat waardevolle informatie boven tafel komt. Waarom is Nederland van mening dat aanbieders niet moeten worden verplicht meer gegevens dan alleen maar bedrijfsgegevens te bewaren? Zij vraagt welk voor- of nadeel een meerderheidsbesluit heeft voor Nederland.

Er is een onderzoek gedaan naar best practices met betrekking tot het terugkeerbeleid. Kan het Nederlands terugkeerbeleid daaraan worden aangepast?

Over de bestrijding van illegale immigratie via de zee grenzen vraagt zij of als een termijn is verstreken waarbij iemand het land had moeten uitreizen, hiervan dan melding wordt gemaakt in het FIS-systeem? Kan aan de vreemdeling later alsnog een visum worden verstrekt?

Vorig jaar is een agentschap opgericht dat moet helpen bij de ondersteuning van de bewaking van de buitengrenzen. Welke bevoegdheden krijgt dit agentschap? Is er voldoende democratische controle opdat dit agentschap niet sluipenderwijs meer bevoegdheden krijgt? Welke actie gaat de Nederlandse overheid nemen om de extra controle bij de binnengrenzen te laten plaatsvinden?

Wat gaat de minister doen om ervoor te zorgen dat de Kamer stukken tijdig en in openbaarheid krijgt?

Het antwoord van de bewindslieden

De **minister van Justitie** antwoordt dat er geen beleidswijziging is geweest ten aanzien van vertrouwelijke stukken. Wel zijn tijdens het Nederlands voorzitterschap vrij snel de besprekingen voor het Haags Programma gevoerd. Mogelijk heeft dat tot gevolg gehad dat sommige instanties minder tijd hebben gehad om de besluitvorming te begeleiden. Het Haags Programma is een beleidsprogramma dat door de Europese Raad is voorbereid. De voorbereiding heeft tot op zekere hoogte vertrouwelijk plaatsgevonden. De Kamercommissie heeft vertrouwelijk de stukken gekregen, zelfs toen andere lidstaten die nog niet hadden. De discussie heeft plaatsgevonden in het Europees Parlement. De besluitvorming daarover heeft plaatsgevonden in oktober en begin november. Dat was geen bindend besluit en daarom ook geen besluit dat in de Tweede Kamer moest worden genomen. Bovendien gaat het om een beleidsoriëntatie die nog moet worden uitgewerkt in concrete voorstellen. De eerstvolgende stap is dat het meerjarenplan wordt omgezet in een plan van aanpak op voorstel van de Europese Commissie. Over het plan van aanpak kan een publiek debat plaatsvinden. De gehele procedure is in juni jongstleden door de minister geschetst. Het kan zijn dat de commissie-Meijer dit bekritiseert, maar de minister blijft erbij dat al waren stukken vertrouwelijk, de Kamer alle kans had om over de onderwerpen te debatteren. Omdat het niet gaat om bindende besluiten is de procedure niet in strijd met de EG-verordening over openbaarheid.

Het niet-openbaar zijn van stukken is onderdeel van de collectieve besluitvorming in de Raad welke stukken vertrouwelijk zijn en welke niet.

Minister Bot heeft deze kwestie in de Raad aan de orde gesteld. Dit soort collectieve beslissingen kan Nederland niet eenzijdig veranderen. Op dit terrein is het enige precedent het Programma van Tampere geweest in 1999. De voorbereiding van het Haags Programma is al veel uitvoeriger besproken dan het vorige programma. Klachten van het niet openbaar zijn van stukken en van stukken die te laat komen zijn eerder onderkend, daarna is er een verbetering opgetreden. Maar het Haags Programma is anders vanwege het beleidskarakter en vanwege de snelheid waarmee het voorzitterschap heeft gewerkt.

De minister zegt toe de Kamer voor het kerstreces een brief te sturen over de argumenten voor het bewaren van de verkeersgegevens. Het vaststellen van het kaderbesluit is op dit moment niet aan de orde; het gaat

over de keuze van de richting waarin in de werkgroepen verder moet worden gewerkt. Als providers zich niet aan de gedragscode houden is dat geen argument om geen bewaarplicht in te stellen. Tot op zekere hoogte moet zeker zijn dat gezochte gegevens eventueel in buitenlandse bestanden kunnen zijn. Daarom is het logisch om minimumafspraken te maken op Europees niveau. Dat laat onverlet dat men nationaal verdere stappen kan nemen. De vraag is aan de orde of de richtlijn uitsluitend moet worden beperkt tot het verlengen van de termijn dat gegevens al om zakelijke redenen bewaard worden. Een nadeel hiervan is dat bij bulkcontracten bepaalde gegevens niet te verkrijgen zijn en dat op die wijze bepaalde providers de mogelijkheid hebben om gegevens af te schermen. De smalle benadering biedt het perspectief om sneller tot besluitvorming te komen, de brede benadering heeft tot gevolg dat er langer over gesproken zal moeten worden. De minister heeft als voorzitter een maand geleden aangegeven dat het de voorkeur had om tot snelle besluitvorming te komen.

Echter, de meerderheid van de lidstaten denkt in de richting om toch ten minste na te gaan of een brede benadering mogelijk is, maar dat kan gevolgen hebben voor de kosten. Er is al een onderzoek gedaan door KPMG dat vooralsnog geen voeding geeft aan de conclusies dat het hier om enorme bedragen gaat. Maar dit is een aspect dat een rol zal moeten spelen bij de afweging. Het argument dat het innovatie remt komt neer op: het geld dat hiervoor nodig is zou op een andere manier besteed kunnen worden. Dat argument wijst de minister af. Het marktsysteem moet niet tot gevolg hebben dat de overheid bij de opsporing van ernstige criminaliteit met de handen op de rug gebonden staat. Om dat te voorkomen moeten er algemene regels worden getroffen. Wanneer een deel van het belverkeer via het internet gaat lopen, zal daarvoor een oplossing moeten worden gevonden, maar dit is geen argument om dan maar geen gegevens te bewaren.

De minister van Justitie merkt verder op dat dit geen systeem is waarbij men alle gegevens gaat doorvlooiën, maar als er een bepaalde zaak aan de orde is, bijvoorbeeld die van Mohammed B., kan men het telefoonverkeer onderzoeken. Tegen de tijd dat een daad wordt gepleegd en men bezig is met onderzoeken, loopt men in wezen al een half jaar achter bij het telefoonverkeer dat onderzocht moet worden. Om die reden moeten er minimumtermijnen worden gekozen die reëel zijn gelet op de opsporingsbehoefte. Deze discussie is gaande, en de minister zegt toe de Kamer in een brief de argumenten van het Nederlandse standpunt uiteen te zetten. Een beslissing zal in beginsel bij meerderheid worden genomen en de minister is geenszins van plan dat besluit als voorzitter te gaan blokkeren vanwege de discussie die hier plaatsvindt. Hij geeft aan dat bij de Nederlandse overheid een ontwikkeling in het denken plaatsvindt in de richting van een brede opslag van gegevens. Maar het blijft uiteraard een kwestie van afweging van kosten en baten.

Als de overgrote meerderheid van lidstaten voor een bepaalde denkrichting is, en die lidstaten hebben daarbij de afweging van kosten en baten blijkbaar gemaakt, zal Nederland in zijn voorzitterschap die ontwikkeling moeten faciliteren. Wel zal hij in de komende JBZ-Raad als voorzitter proberen te concluderen dat er weliswaar een richting ingegaan wordt, maar dat individuele lidstaten later nog kunnen terugkomen op een bepaalde zienswijze.

De minister antwoordt mevrouw Jonker dat het besluit over het strafregister niet een zaak als Fourniret voorkómt. Uiteindelijk is het een kwestie van de wetgeving van de lidstaat waar iemand zich vestigt, om bij bepaalde benoemingen justitiële gegevens op te vragen. Een andere mogelijkheid is dat vanuit een kaderbesluit van een EU te regelen dat voor bepaalde functies in alle gevallen de justitiële informatie moet worden nagegaan. De minister denkt echter dat dit een beslissing is die primair bij de lidstaten moet blijven.

Wat de uitbreiding van de bevoegdheden van het Hof betreft, benadrukt hij dat het Hof bevoegd is. De enige vraag is of al in eerste termijn precedentie vragen gesteld mogen worden, of alleen in laatste termijn. Dit is een kwestie van de afzonderlijke lidstaten. Op het terrein van het asielrecht en het strafrecht is de besluitvorming afhankelijk van een rechterlijk oordeel. Het risico is daarbij dat als bij 1 promisse van de zaken precedentie vragen gesteld zouden worden, bij de huidige procedures van het Hof dan twee jaar zou moeten gewacht op het antwoord. Op het terrein van het asielrecht zou dat betekenen dat geen effectief asielbeleid kan worden gevoerd. Op het terrein van het strafrecht zou het betekenen dat men de termijnen royaal zou overschrijden van strafzaken die vanuit het Hof in Straatsburg worden gesteld. Dit probleem is onderkend door diverse lidstaten en daarom komt het in het meerjarenprogramma aan de orde. Men kan zich niet permitteren dat door de groei van zaken de Europese rechtspleging over de gehele linie vastloopt.

Voor het bewijsverkrijgingsbevel zijn bij dubbele strafbaarheid de voorstellen dezelfde als bij het arrestatiebevel. Op dit moment gaat het niet om de besluitvorming maar om een voortgangsrapportage. De zorgen die zijn geuit zal de minister meenemen.

Het Europees Informatiesysteem is opgeleverd. Binnenkort wordt het mogelijk dat de lidstaten het gaan voeden en bevragen.

De Counter Terrorism Task Force is in 2003 ontbonden omdat er op dat moment onvoldoende redenen waren voor handhaving, gelet op bedreigingsituaties en de omvang van het werk. Na de aanslagen in Madrid is besloten de Task Force opnieuw in te stellen. Op dit moment is de samenwerking tussen Europol en SitCen aan de orde.

Het Beneluxverdrag van 8 juni is ondertekend en ligt op dit moment bij de Tweede Kamer voor goedkeuring. Het verdrag met Duitsland wordt waarschijnlijk in januari 2005 ondertekend. Over de uitwisseling van informatie tussen de Bondsrepubliek, Benelux en Oostenrijk heeft onlangs een bespreking plaatsgevonden. Dat verdrag ligt uiterlijk mei 2005 ter tekening.

Bij punt 2H, het actieprogramma civiele bescherming, gaat het om verlenging van een al bestaand programma. Het doel daarvan is om diverse activiteiten op het terrein van de rampenbestrijding te ontwikkelen. Op dit moment heeft de Europese Commissie een evaluatie gestart en medio 2005 zal de Commissie het evaluatierapport presenteren.

Met interoperabiliteit van middelen in de context van training en oefening, punt 2a, wordt bedoeld dat men elkaars materiaal, zoals communicatiemiddelen en brandweerauto's kan gebruiken in de samenwerking, want anders heeft men weinig aan assistentie over en weer.

Het is de bedoeling Intelligent Development Officers in Balkanlanden te ontwikkelen teneinde de criminele informatiehuishouding op orde te krijgen. Een aantal Balkanlanden heeft al zogeheten liaisonofficieren.

Het kaderbesluit betreffende de bestrijding van racisme en vreemdelingenhaat komt niet in het Haags Programma aan de orde, omdat dit besluit al onder het Programma van Tampere viel. Feitelijk loopt de besluitvorming over het kaderbesluit vast op grondwettelijke uitleg van enkele lidstaten op het punt van vrijheid van meningsuiting.

Hulpdiensten moeten worden geïnformeerd op Need to Know Basis, dat houdt in dat de zender begrijpt dat de potentiële ontvanger daar kennis van moet hebben. Het is een elementaire waarborg van vertrouwelijkheid van gegevens.

In Nederland wordt de centrale autoriteit de Centrale Justitiële Documentatiedienst in Almelo.

Het programma Bescherming Vitale Infrastructuur wordt pas eind 2005 afgerond omdat niet alle lidstaten even ver zijn met de voorbereiding van nationale maatregelen op dit terrein. Hij geeft toe dat er redelijk laat is gestart met de aanpak van deze problematiek.

Het voordeel voor Nederland van meerderheidsbesluiten is dat het op

bepaalde momenten belangrijker is dát er besloten wordt, dan dat men instemt met de besluiten. Het belang is dus dat besluiten niet kunnen worden opgehouden door een individuele lidstaat.

Op de vraag van mevrouw Griffith of de Europese inspanningen met betrekking tot terrorismebestrijding tot concrete resultaten hebben geleid, antwoordt hij bevestigend. Het strategiedocument waarin is aangegeven wat de kwetsbare punten van alle lidstaten zijn op het gebied van terrorismebestrijding zal hij via de Commissie voor de Inlichtingen- en Veiligheidsdiensten aan de orde stellen.

De door mevrouw Vos genoemde stukken van 13 en 27 november zijn vertrouwelijke interne communicaties die in beginsel niet in de Kamercommissie aan de orde komen. Ook zijn ze niet relevant voor de besluitvorming.

Bij uitwisseling van informatie met Europol en Eurojust gaat het om een versnelde uitwisseling van justitiële gegevens die elk land in zijn bestanden heeft. Daarbij vindt geen selectie plaats.

De **minister voor Vreemdelingenzaken en Integratie** geeft aan dat de Eerste Kamer zijn voorbehoud ten aanzien van de stempelverordening heeft opgeheven. Het is een uitzondering als iemand geen stempel heeft. Het doel van het stempel is om de verblijfsduur aan te tonen. Als een vreemdeling zijn stempel niet heeft gekregen om wat voor reden dan ook, is voorzien in een terugvaloptie door het benoemen van nationale autoriteiten waar de vreemdeling alsnog zijn stempel kan halen. Als er geen stempel is aangebracht, kan aangenomen worden dat de vreemdeling illegaal is. De gegevens worden opgeslagen in het FIS-systeem. De vreemdeling zal zelf bewijsstukken moeten overleggen over hoe en waar hij is binnengekomen, middels tickets of anderszins. Als er geen stempel aanwezig is kan de overheid bij de grenspost van het land van oorsprong checken of er een technische storing is geweest. De Nederlandse rechtsmiddelen staan open voor de vreemdeling om in beroep te gaan. Als een persoon twee keer illegaal is aangetroffen kan de persoon ongewenst worden verklaard en wordt een visum geweigerd. In Europees verband wordt op termijn gewerkt aan één centraal visumkantoor.

Op 19 december 2003 heeft minister De Graaf de Tweede Kamer schriftelijk gemeld dat Nederland zowel de gelaatsscans als de vingerafdruk in de Nederlandse reisdocumenten zal opnemen. De kosten van biometrie zijn aangegeven in de bijlagen van die brief. Alleen een gelaatsherkenning wordt als onvoldoende betrouwbaar geacht om bijvoorbeeld look-a-like fraude te voorkomen. Een aantal lidstaten heeft het opnemen van een vingerafdruk voorgesteld en dat is bij unanimititeit overgenomen. Toen er sprake was van één verplicht biometrisch kenmerk, was het al mogelijk om twee kenmerken op te nemen. Dat is niet in strijd met artikel 8 van het EVRM. Vorige week heeft de minister in het Europees Parlement benadrukt dat het voor Nederland belangrijk is dat er zo snel mogelijk een beslissing over biometrische kenmerken in paspoorten wordt genomen, in het belang van de veiligheid in Europa. Op een gegeven moment heeft het Europees Parlement gevraagd om zowel qualified majority voting als de biometrische gegevens van de agenda te halen. Nederland heeft vervolgens gevraagd deze punten weer op de agenda te zetten omdat voor beide snelle besluitvorming belangrijk is. Het zijn twee onafhankelijke besluiten die moeten worden genomen. Op 2 december aanstaande wordt over beide zaken gestemd. Het woord chantage werpt zij verre van zich. Zij antwoordt mevrouw Griffith dat de best practices van goede voorbeelden van terugkeerprojecten worden uitgewisseld tussen landen in de Europese Unie. Zij zal het belang van die uitwisseling benadrukken in de JBZ-Raad.

Wat de bevoegdheden van het agentschap betreft, is het enige doel operationele samenwerking. Het agentschap krijgt geen uitvoerende bevoegd-

heden. Wel kunnen over twee jaar, tijdens de evaluatie, beslissingen genomen worden over nieuwe taken en bevoegdheden. Controle aan de binnengrenzen kan alleen politiecontrole betreffen en slechts in uitzonderlijke gevallen persooncontroles. In de Terugkeernota is een aantal maatregelen op dit gebied aangekondigd waaronder de inzet van een Mobiel Toezicht Vreemdelingen. Daarnaast zijn er in Benelux-verband afspraken gemaakt, onder andere over grensoverschrijdende controles.

Nadere gedachtewisseling

Mevrouw **Albayrak** (PvdA) weet dat behalve Frankrijk, ook Engeland, Zweden en Ierland voor een bredere bewaarplicht zijn. Dat is alles behalve een meerderheid in de Europese Unie. Zij vraagt de minister in zijn brief een gedetailleerde stand van zaken op te nemen over de ontwikkelingen in de EU, in de Raad, alsook de standpunten van andere Europese landen. Ook vraagt zij in de brief om een reactie van de minister van EZ op deze ontwikkelingen. Verder vraagt zij de minister om in de brief in te gaan op technologieën die niet aftapbaar zijn en tevens vraagt zij hem een inhoudelijke onderbouwing te geven van wat de gegevensopslag precies toevoegt aan terrorismebestrijding. Zij maakt een voorbehoud over de keuze van de richting. Er zal een politiek akkoord worden bereikt in juni 2005, is dat nog steeds de planning? Verder vraagt zij wanneer de Kamer de brief tegemoet kan zien.

Mevrouw **Vos** (GroenLinks) is blij dat er een brief komt op basis waarvan een inhoudelijke discussie gevoerd kan worden. Er is sprake van een richting, maar hoe harder de trein rijdt, hoe moeilijker het is voor het Nederlandse parlement om die richting om te buigen. Ook zij wil een voorbehoud maken over de keuze van de richting. Zij kent het kostenonderzoek van KPMG niet en zij begrijpt dat providers ook niet weten waar de minister het over heeft. Zij vraagt de minister om de resultaten van dat onderzoek naar de Kamer te sturen.

Mevrouw **Van der Laan** (D66) hoopt dat er haast wordt gemaakt bij de besluitvorming over codecisie. Zij maakt een voorbehoud over de keuze van de richting met betrekking tot de bewaargegevens, omdat essentiële informatie ontbreekt. Zij vraagt of de brief van de minister kan worden opgesteld in samenwerking met de minister van EZ, met name vanwege het aspect van de innovatie. Ook wil zij weten wat het betekent voor het level playing field in Europa. Het kan niet zo zijn dat er bij het kaderbesluit straks allerlei ontsnappingsmogelijkheden zitten voor internetproviders van andere lidstaten. Wat betekent het als in Europa strenge afspraken worden gemaakt en de terroristen gaan naar een provider in Syrië of Saoedi-Arabië? Ook dat aspect ziet zij graag terug in de brief.

De **minister van Justitie** antwoordt dat de brief vermoedelijk van de minister van Justitie en van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties zal zijn, aangezien het hun beleidsterrein betreft. Het ministerie van EZ zal daarbij ambtelijk worden betrokken. De brief zal geen gedetailleerde bespreking bevatten van wat er in de Raad aan de orde komt, want dat is onderdeel van de vertrouwelijkheid. Hij zal een beeld schetsen zoals het zich voordoet aan het Nederlands voorzitterschap. Voor het overige zal in de brief worden ingegaan op alle punten die genoemd zijn, ook op het KPMG-rapport. Verder merkt hij op dat als de Kamer vraagt om niet een bepaalde richting op te gaan, dat ook een keuze is. De brief zal enige tijd vergen. Hij zal ervoor zorgen dat bij het volgend overleg over de JBZ-Raad de brief beschikbaar zal zijn.

Mevrouw Van der Laan benadrukt het belang van codecisie, maar dat betekent wel dat er in deze Kamercommissie niet meer over gesproken kan worden. De minister wijst erop dat dit de consequentie is van codecisie.

De **minister voor Vreemdelingenzaken en Integratie** streeft ernaar dat de afronding over een gekwalificeerde meerderheid plaatsvindt in de Visserijraad van eind december.

De **voorzitter** geeft aan dat de Kamer om instemming is gevraagd met punt B3 omdat het een A-punt is geworden. Het betreft het verplicht aanbrengen van een stempel in reisdocumenten. Zij constateert dat mevrouw Vos niet met het voorstel instemt. Ook vraagt zij de Kamer om instemming met punt 5, het voorstel met betrekking tot het strafregister, en punt 8, het voorstel betreffende uitwisseling van informatie met Europol en Eurojust. Zij constateert dat de Kamer instemt met de voorstellen.

De voorzitter van de vaste commissie voor Justitie,
De Pater-van der Meer,

De voorzitter van de vaste commissie voor Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,
Noorman-den Uyl,

De adjunct-griffier van de vaste commissie voor Justitie,
Van den Hauten-Hinnen